

RAEKÜLA SÕNUMID

MTÜ SELTS RAEKÜLA VÄLJAANNE

NR.1 AUGUST 2010

Hea raekülalane!

Täna jõudis sinu postkasti Raeküla linnaosa päris oma leht, esimene taoline sõnumitooja Pärnu linna enam kui seitsme sajandi pikkuses eluloos.

Nagu Raeküla Sõnumite suur eeskuju, Perno Postimehe ehk Näddalilehe väljaandja-toimetaja Johann Voldemar Jannsen oma lehe esmanumbri avaküljel aastal 1857 luulereal kinnitas, oli tema ja oleme nüüd meiegi valmis "kulutama keike, mis sünnib ilma sees".

Eks olnud Jannseni ajastul ja on seda tänagi, poolteist sajandit hiljem, ajalehe mõjukus ja kandepind seda suurem, mida tihedamini on leht seotud rahvaga, mida laiem on tema kaasalööjate ring.

Esiailgu on Raeküla seltsil jaksu, see tähendab raha lehte välja anda vaid üks kord kvartalis. Kui aga sina, hea raekülalane ja linnosa ettevõtjad-ettevõtted, oma reklaamiga lehe väljaandmist agaralt toetate, on meil rõõm ajalehte sagedamini kokku panna teie näpunäitel ja soovide kohaselt ning kaasalöömisel.

Hea raekülalane, ja miks mitte, hea eestimaalane, kes sa Raeküla oma sünnikoduks pead! Iga sinu mõte ja ettepanek, mille lehe toimetuse leiab oma postkastist paberikandjal või arvutist, on märges sellest, et oled linnaosa lehe järjepideva ilmumise omaks võtnud. Võid kindel olla, et iga kirjatüki loeb toimetuse suure tähelepanuga läbi ja paneb lehte kas täismahus või redigeeritult, sõltuvalt kirjatüki sisust ja sobivusest.

Kõiki huvitavad sündmused Raeküla linnaosa ajaloo, siin kasvanud-tegutsenud inimestest. Jagage näpunäiteid linnaosa elujärje parandamiseks. Lehe toimetuse on väga huvitatud vanadest fotodest, mälestustest, naljalugudest ja muistenditest, mis pajatavad elust sel armsal maaribal männitukkade ja mere vahel.

Ootame teateid inimestest, kelle kätest on Raeküla pale kaunimaks saanud. Poleks paha saada vihjet ehk "fotosüüdistust" neistki, kes oma kasimatuse ja hoolimatusega meie pahameele ära on teeninud.

Kõik, kes selle ja tulevasedki lehed kokku panevad, teevad seda "aitäh" eest. Sestap loodame, et väikesearvuline toimetusepere jõuab üsna ruttu suurperede kirja ja sõbralikus üksmeeles tegutsedes pole karta pöuda headest mõtetest.

Raeküla Sõnumid toimetuse

Kolm korda Raeküla - selts, keskus, sõnumid

2001. aastal tulid kokku üheksa inimest, kes valutasid südant ajaloolise Raeküla koolihoone pärast. Loodi MTÜ Selts Raeküla. Eesmärgiks oli päästa ajalooline koolihoone ja sellele uus elu sisse puhuda. Nüüd on renoveeritud enamus keskuse keldrist ja esimesest korrusest. Majas käib vilgas elu, tegutsevad mitmed ringid ja toimuvad kontserdid. Välja on kujunenud traditsioonilised ettevõtmised: jaanipäeva tähistamine, mudilaste laulukonkurss, aastavahetuspidu jne. Linnaosal on oma noortekeskus, mille valmimisele on meie enda

noored väga palju ja tublilt kaasa aidanud.

Raeküla Vanakooli keskuse erinevatest ettevõtmistest on linnosa elanikele ja külastajatele teada antud nii kodulehe kui ka Pärnu Postimehe vahendusel. Nüüd on lisandumas uus infokanal – väljaanne Raeküla Sõnumid. Lehe väljaandmist toetab Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Selts Raeküla ja paljud vabatahtlikud –

TÄNU NEILE!

Oma leht annab võimaluse paremini kajastada nii Raeküla Vanakooli Keskuse kui ka Selts Raeküla ettevõtmisi.

Peamine – selle vahendusel saavad omi mõtteid avaldada kõik meie linnaosa inimesed ja organisatsioonid.

Seltsis on hetkel ligi 40 liiget, kuid alati on teretulnud liituma kõik inimesed, kes soovivad koos meiega kujundada Raeküla elu huvitavamaks ja turvalisemaks. Koos tegutsedes jõuame kaugemale!

Mõnusat lugemist ja kaasamõtlemit!
Mrika Kukk, Raeküla Seltsi juhatuse esimees

Meri ja männid, kaluripaadid ja võrgud - see ongi Raeküla

Aasta oodatuid kokkusaamisi Raeküla jaanikul

Talv ehib metsarajad ja toob rõõmu lumelinna ehlitajatele

Intervjuu

Küsimustele vastab

Pärnu abilinnapea

Romek Kosenkranius

Kuhu lähed, Raeküla?

Enn Hallik

Mida Pärnu linna arengukavast Raeküla kohta saab välja lugeda? Äkki on olemas koguni mingi linna-osade arenguplaan?

Arengukavad on paratamatult üldsõnalisised, kus teemaks linna kui terviku areng. Linnaosade kohta eraldi arengukavu ei ole.

Millised suuremad muutused Raeküla rahvast ootavad?

Raeküla on selgelt välja arenenud väikeelamupiirkond ja siin suurt midagi ei muutu. Vaid suuri, mitme tuhande ruutmeetri suurusi krunte on lubatud mitmeks jagada ja täis ehitada. Seda nimetatakse tihendamiseks. 600ruutmeetrine miinimumpiir siiski jääb. Ainuke suurem arengukoht on endise metsamajandi ala. Kevadel võeti vastu planeering, mis näeb sinna ette ridaelamud, kahe-kolmekorruselised majad ja võimaliku sotsiaalobjekti, näiteks lasteaia.

Mis Raeküla rannast saab?

Küsimus on raske, sest tegemist on reformimata riigimaaga. Riigi idee on, et kogu rannaala Vana-Pärnu lõpust Raeküla lõpuni on *Life*-projekti järgi looduskaitseala. Ent kui on looduskaitseala, siis tähendab see nii piiranguid kui seda, et riik kui peremees peaks seda looduskaitseala korras hoidma ja inimestel kasutada võimaldama. Ei saa nii, et ise midagi teha ei jaksa, aga teistel ei lase põhjendusega, et looduskaitsealal peabki kõik jääma nagu kasvab ja kukub. Loodame, et riik ja Pärnu linn suudavad kergliiklusteede, rannatoitlustuse ja muude asjade suhtes kokku leppida. Linnavalitsuse nägemus on, et Raeküla rand peab kasutuses olema ja linnal peab seal olema võimalus teatud tingimustel toimetada.

Ikkagi – mis sellest roostikust saab?

Üks selle looduskaitsealaga seostuv idee on veiste toomine randa, mis pidi Papiniidu all juhtuma juba tänavu. Roostik niidetakse kevadel maha ja seda värsket, mis kasvama hakkab, pügavad veised.

Milliseid arenguprojekte veel esile tõstaksite?

Raekülal on vedanud, sest teie linnaosa puudutab kaks suurt projekti. Esiteks Tahkuranna golfiväljak, mis jääb küll linna piiride taha ja linnale eriti midagi ei anna, aga on korratatud maastikuna hea naaber. Teiseks töötatakse praegu välja Reiu-Raeküla tervisespordiradade projekti. Kolmandaks võiks lisada kergliiklustee, mis ühendab tulevikus Raeküla rannaäärt pidi kesklinnaga.

Mismoodi suhted saavad Raeküla rahval olema Via Balticaga?

Ütleme nii, et praegune Riia maantee muutub rohkem siseteeiks. Lähiaastail jookseb *Via Baltica* raudtee kõrvalt raudteejaama juurde. Kaugemas tulevikus, 2050. aastaks ehitatakse Pärnu ümbersõit linnast kaugemale, siis kolib ka raudteejaam mujale.

Raeküla peatänav on Merimetsa...

Merimetsa on selgroog. Sellel peavad olema korralikud kõnniteed ja neid hakkame 2011. aastal projekteerima ning 2012.-2013. aastal tegema.

Mida arvate, kas Raeküla rahvas on bussiliiklusega rahul?

Just praegu töötavad TTÜ spetsid Pärnu bussiliikluse uue logistilise kava välja. Mõte on veel toores, aga laias laastus selline nagu suurtes linnades metroo. Keskul on ringliin, sellega ühinevad sõlmedes külgliinid. See tähendab ümberistumisi, aga busse ei liigu enam mitte kaks tunnis, vaid iga kümne või vähema minuti järel. Raekülast Vana-Pärnu lõppu sõites tuleb ehk bussi vahetada, aga pärale jõuab kiiremini kui seni.

Kas linnajaos nagu Raeküla peaks ka mingi äri või ettevõtlus käima?

Eks mingid ärivõimalused ju ikka ole, aga Raekülas ei ole need väga millekski välja kasvanud. On Rommi ja Olevi pood, Saare tänava poeke, on rattapood Merimetsas, suurem toidupood ja lillepoed Riia maantee ääres. Väikseid kodumajutusi ka.

Mida linnavalitsuses arvatakse – kas peaksid-võiksid linnaosades olla mingid linnaosavalitsused?

Neid funktsioone on ju kenasti kandnud Vana-Pärnus vanapärnakate selts ja Kollisti selts, Raekülas Raeküla Vanakooli selts. Raekülas on ka selline mees nagu Eino-Jüri Laarmann, kes on linnavolikogu liige ja kel on alati hulk ideid. Igast linnajaost on ju keegi volikogus, minu arvates on side kohapealse elu ja probleemide ning linnavalitsuse vahel olemas.

Mida arvate Raeküla turvalisusest ja heakorrast? Ja sellest, et ei ole kellegi mure, kui Olevi peatuses ajab üle paberit-pappi täis prügikast ning Merimetsa-Hiie nurgal iga paari kuu tagant pudelikonteiner?

Politseisüsteem on tsentraliseeritud. Kui midagi juhtub, siis teeb seda politseinik, kellele see ülesanne antakse. Sõidan mootorrattaga tööle sageli läbi Raeküla ja annan linna majandusosakonda teada, kui mingit laga või üleajavat prügikasti näen. Soovitan kõigil kodanikel samamoodi talitada.

Raeküla lasteaia juhataja Anne-Tiiu Jänes kasvandike keskel lasteaia õuel.

foto Hedda Peet

Raeküla lasteaias vahetub juhataja

Silvi Kanošina

Lasteaia avamisest saati majas kasvatajana sõime- ja aiarühmas, metoodikuna ja viimased pea kolm aastakümnet juhatajana töötanud Tiiu-Anne Jänes annab paari nädala pärast ameti üle Kersti Nõupuule.

“Aitab,” sõnab Tiiu-Anne Jänes miks-usutluse peale. “Olen ainus, kes on majas töötanud avamisest siiani ehk pea 45 aastat. On aeg pensionile minna. Kersti on kaks aastat mu asetäitjana töötanud ja valmis jätkama juhatajana.”

Järgmisel aastal täitub tõepoolest 45 aastat päevast, mil 1966. aasta veebruaris avas Raekülas ukseid vastvalminud lasteaed. Ehkki kehvalt ehitatud maja vajas juba kuue aasta pärast suurt remonti ja on jätkuvalt nõudnud hulga järelremontegi ning viimati veel akende vahetust ning uut soojustussüsteemi, pole nõukaaja tüüpprojekti järgi 140 lapsele kerkinud maja kodususe üle ühtki nurinat kuulda olnud.

“Kodune on see maja tõesti,” kinnitab Jänes. “Eesti aja normnõuete kohaselt võib maja vastu võtta küll vaid sadakond last, kuid vaatamata laste arvukuse üldisele langusele, pole meil ühelgi aastal kohti vabaks jäänud. Ega kodu hubasus peitu üksnes ruumide võlus ja sisustuses, olulisim roll ses kõiges on kahtlemata kanda emal-isal. Lasteaia puhul seega oma tööd hästi tundvail-tegijail õpetajail-tädidel, rääkimata juhatajast ja tema asetäitjast ning majahoidjastki.”

Sellel, et 28-liikmelises tööperes on remondimees, kellele majas kõndides ei jää märkamata ühegi jõnglase pahatõugu ja kelle sõna “maksab” kui isa oma kodus ja majahoidja, kes elab lasteaia naaberkrundil, hoiatushüüatustest on nii mõnedki üle aia kargajad või lasteaia müüride varju pugenud tipsutajad putku pannud, on juhataja sõnutsi lasteaia jaoks suisa hindamatu väärtus. Alates 2004. aastast on lasteaias avatud kaks sõimerühma kuni 3aastastele lastele ning noorem aiarühm 3-4, keskmine 4-5 ja vanem 6-7aastastele. Kuuenda rühmana tegutseb tasandusrühm, mis mõeldud kõnepuude ja spetsiifilise

arenguhäirega lastele vanuses 3-7 aastat. “Kogemuste varal saan kinnitada, et nii mõnigi kõnepuudega laps võib lasteaia järel minna rahumeeli tavakooli ja saab seal hästi hakkama,” kinnitab Jänes. “Erineva suunitlusega erirühmi töötab teisteski lasteadeades ja need on väga vajalikud.”

Samas meenutab Jänes üht tavatut juhtumit, kui ema lükkas lapse aeda toomise aasta - aastalt edasi ja väitis lõpuks, et ta ei saa seda ikka veel teha, sest laps pole veel rääkima õppinud. Laps aga oli siis juba viiene. Juhataja hüüatuse peale tuua laps kiiremas korras nende erirühma, ema kuuletus, Laps õppiski rühmatöös lõpuks rääkimise selgeks. Erivajadustega lastega töötavad eriväljaõppe saanud õpetajad ja logopeed.

Lasteaed toimib edukalt, kui töökaid lasteaidnikke toetavad lapsevanemad. Jänes nendib, et lapse esmatulekul aeda peab tema vanematega (suuremalt jaolt küll emaga) maha oma vestluse, et tutvustada lasteaia nõudeid ja üldist korda.

Kersti Nõupuu, Raeküla lasteia uus juhataja

Sündinud olen Raplamaal 1970. aastal. Kodukohaks oli Järvakandi alev, kus lõpetasin keskkooli. Järvakandi lasteaias alustasin tööd õpetaja abina ja jätkasin samas õpetajana.

1995. aastal kolisime perega Pärnusse ja asusin tööle õpetajana Mai lasteaias, kus omandasin ka vaemõpetaja kutsejärgu.

2003. aastal lõpetasin Tallinna Ülikooli eelkooli- ja esiõpetuse õpetaja erialal. 2004 kolisin

Edaspidi peab lapsevanemaga arenguvestlusi lapse õpetaja. “Kõik need vestlused on ülimalt vajalikud, et laps saaks lasteaia kaasa parimad teadmised ja oskused, mis on talle tulevas koolitöös vajalikud,” sõnab Jänes.

Omamoodi jagelemist on juhatajal olnud vaid jõukamal järjel olevate vanematega, kes “unustavad” lasteaia maksu õigeks ajaks tasumata või satuvad lapse lasteaia lahkumise järel hoopiski võlgnike nimekirja. Halvimail juhtudel on juhataja kuulda saanud, kes ta selline on, et julgeb raha nõuda. Ometi on laps kuu aega olnud lasteaias armastusega hoitud, õpetatud ja söödetud. Maksta tuleb 400 krooni kuus osalustasu, mille suuruse määrab linna volikogu. Toiduraha päevamaksumuse suuruse kinnitab juhataja ettepanekul lasteaia hoolekogu. Rahakale ehk tõesti liig, ent enamiku vanematega pole juhataja sõnutsi aga mingeid probleeme, ehkki nii mõneski peres on iga kroon arvel. Tavaliselt tuleb maksuga hilineja ise lasteada või helistab ning vabandab.

elama Sindi linna. 2007. aastal kandideerisin ja sain Raeküla lasteaia juhataja asetäitjaks õppe- ja kasvatustegevuse alal. Need vähesed aastad, mis ma olen Raeküla lasteaias töötanud, on olnud mulle väljakutseks ja suureks auks õppida ja areneda kauase juhataja Tiiu- Anne käe all.

Raekülas meeldib mulle paljugi, ent eelkõige väga tugev kogukonnatunnetus - käivad ju Raeküla lasteaia enamjaolt oma linnaosa lapsed.

Töös juhatajana pean oluliseks koostööd ehk jagatud visiooni ja väärtusi, mille viivad ellu inimesed, kellel on ühine arusaam asutuse arengust. Enda tugevateks külgedeks organisatsiooni eestvedamisel pean tolerantsust, järjekindlust, kohusetundlikkust, kollektiivi võimekuse tundmist, motivatsiooni olemasolu ja pikaajalist töötamist lasteaia erinevatel ametikohtadel: õpetaja abi, õpetaja, juhataja asetäitjana

Veevärgiga tasuta liitumise tähtaeg läheneb

AS Pärnu Vee tehniku Tarmo Martinoni ütlust mööda saavad Raeküla linnaosas ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga tasuta liituda veel vaid Uku puistee ja linnapiiri vahele jäävate kinnistute omanikud. Vastav taotlus peab olema esitatud AS Pärnu Veele hiljemalt 31. augustiks 2010. aastal. Taotlusblanketi saab täita kas Pärnu

Vee kontoris Vingi 13 või printida blankett välja firma kodulehelt, see täita ja viia firma kontoris.

Martinoni sõnutsi võib majaomanik kinnistusesed torustikutööd loha ise, kaevetöödeks annab loa Pärnu linnavalitsus. “Raekülas on ligi 1400 kinnistut, mille omanikel on võimalus liituda ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga.

Praegu on teenuslepingu sõlminud veevärgiga 1332 ja kanalisatsiooniga 1153 kinnistut,” teatas ta. Infot jagab Tarmo Martinson telefonil 4455657 või 53404841 ja aadressil tarmo@pvesi.ee või vesi@pvesi.ee ja infosekretär tel. 4455675 AS Pärnu Vesi koduleht www.pvesi.ee (RS)

Raeküla kool aastal 2010

Liilia Oberg,
Pärnu Raeküla Gümnaasiumi
direktor

Uuel õppeaastal ootab kooli ees üks oluline muutus – kool jätkab põhikoolina – Pärnu Raeküla Koolina. Kokku avame 15 klassikomplekti.

Raeküla madalasustatud linnaosale annavad unikaalse näo eramajad. Oma kodu kujundab inimest, kelle väärtuseks on hoolivus ja armastus. Sellises kodus jagub tööd kõigile pereliikmetele. Just kodust saab alguse lapse kujunemine ja tema tulevik. Kool saab kaasa aidata ja kinnistada lapse pereväärtusi. Kodu ja kooli koostöös kasvab ja areneb lapsest inimene, kelle põhiväärtused aitavad tal elus edukalt toime tulla. Pärnu Raeküla linnaosas on kool toiminud juba peaaegu sajandi.

Kui 1990. aastal oli arutelu all, kumb on olulisem, kas ehitada linnahaigla või Raeküla koolimaja, oldi linnavalitsuses veendunud, et mõlema objekti jaoks vahendeid ei jätku ja valmis tuleb ehitada haigla. Tegelikult kujunes vastupidiseks ja 1991. aastal taasavati Raekülas kool, kus õppesuundadeks said majandus- ja kultuuriõpe. Neid õppesuundi on koolis siiani hoitud ja arendatud. Majandusõpe suunab elus toime tulema. Meil võib olla teadmisi, kuid kui me neid kasutada ei oska, ei ole teadmistest mingit kasu. Õppe teeb oluliseks tegevuspädevuse omandamine – suutlikkus näha probleeme ja neid lahendada, oma tegevusi kavandada, seada tegevuseesmärke ja näha ette oodatavaid tulemusi, valida tegevusvahendeid, tegutseda, hinnata tulemusi, arendada koostööoskusi. Majandusõpe - see on teooria ja praktika üheskoos. Õpilafirmas või minifirmas tegutsemise kogemus on õpilastele alati meeldinud; viimati esineti Kaubamajakas jõulueelsel „Jäärmargil“.

Rahvusvahelise matemaatika ja loodusainete võrdlusuuringu TIMSS vahendusel, kus osales 48 riiki ja kus Eesti 15-aastased õpilased saavutasid väga kõrgeid tulemusi, saime teada ka seda, et Eesti õpilaste enesehinnang on madal. See on probleem, millega tuleb meil tegelda. Ettevõtlikkuse arendamiseks ja õpilaste julgustamiseks on majandusõppel võtmeroll. Ettevõtlusalasest haridusest saadav kasu ei piirdu vaid ettevõtete loomise, uuendusemeelsete ettevõtmiste ja loodavate uute töökohtadega. Ettevõtlikkus on ülioluline kõigi jaoks, sest see muudab noored kõigis nende ettevõtmistes loovamaks ja enesekindlamaks ning aitab neil käituda sotsiaalselt vastutustundlikult.

Teine suund koolis on kultuuriõpe. Täna eesti kultuuri iseloomustab side maailmaga, tehnoloogia areng ja uued kunstivormid. Samal ajal on Eestis kanda kinnitanud üleilmastuva loomemajanduse toodang ja massikultuur. Ometi ei ole kadunud side rahvakultuuriga. 2008. aastal oli Eestis kokku 73 000 rahvakultuuri mõne alaga tegelevat inimest. Nende seas oli näiteks 39 000 koorilauljat ja 18 000 rahvatantsijat, 350 harrastusteatrit või näiteringi.

Raeküla kool on uhke ja rõõmus, et nii nagu 2007. aastal esindasid meie kooli ka 2009. aastal Tallinnas toimunud laulu- ja tantsupeol kuus kollektiivi. 2010. aastal esines Tallinna võimlemispeol meie koolist kolm rühma, nendest üks meie kooli õpetajatest. Näiteringides õpitud lavastustega osaletakse konkurssidel ja etendusi näevad lisaks oma kooli õpilastele ka linna mitme lasteaia lapsed. Esinemisoskus ja sõnaseadmine on professionaalse juhendamise korral õpitav ja jõukohane kõigile. Raeküla kooli oluliseks tegevuseks on kogu koolipere – meie õpilased, õpetajad, koolitöötajad. Viimastel aastatel lastevanemate seas läbi viidud küsitluste tulemusena on selgunud, et meeldivad head ja toredad õpetajad, suhtumine lastesse, tore personal, kooli asukoht – looduskeskkond, head sportimisvõimalused, palju huviringe, kooli lähedus kodule, et kool on väike ja üksteisega ollakse sõbralikud ja arvestavad.

Põhjust rahuloluks annavad ka õpilaste suurepäraseid õpitulemusi. Viimastel aastatel on igal aastal olnud medaligümnaasiumi- ja kiitusega põhikooli lõpetajaid, tulemuslikult on osaletud nii piirkondlikel kui ka üleriigilistel olümpiaadidel ja võistlustel. Tasemetööde tulemused esimese ja teise kooliastme lõpul on olnud suurepäraseid ja annavad kinnitust, et õpetajad on kompetentsed ja oma ala professionaalid. Tasapisi on püütud jätkata kooli õppekeskkonna ja kooliruumide kaasajastamist. Remonditud on enamus klassiruumidest, kooli söökla ja köök, uuendatud õppekabinettide sisustust, vahetatud aknaid. Märkimisväärselt on arendatud ka infotehnoloogilist keskkonda – on olemas 18-kohaline arvutiklass koos interaktiivse tahvliga, sügisel lisanduvad sülearvutid mobiilseks kasutamiseks, kooli koduleht (www.raekyla.parnu.ee) on dünaamiline ja edastab infot koolis toimuva kohta. e-kool annab võimaluse nii lapsele kui ka vanemale olla operatiivselt kursis õpitulemustega, õpetajale kiire tagasiside kodust. Mitmete õpetajate õppematerjalid on õpilastele kättesaadavad veebikeskkonnas.

Uuest õppeaastast jätkab meie kool Pärnu Raeküla Koolina. Alustavad kaks esimest klassi, kus klassijuhatajateks on võrratud ja tegusad õpetajad Pille Nurk ja Kaja Salumäe. Vaatame üle kooli õppekava ja kohandame selle muudetud riikliku õppekavaga. Taas on võimalus õpilastel osaleda tasuta ringides (koorilaul, tants, sõnakunst, sport, kunst) ja pikapäevarihmas. Nõu ja abisaavad vajadusel nii lapsed kui ka vanemad sotsiaalne õustajalt ja psühholoogilt.

Aitäh teile, lapsevanemad, kes olete valinud oma lapsele hariduse omandamiseks Raeküla kooli – meie koolis töötavad head õpetajad, kes õpetavad ja juhendavad iga last parimal võimalikul moel.

Laura Tael, foto Kristi Kesamaa

Raeküla pea sajandipikkuses hariduselus on paikkonna kooli üksiküheks aastaks jäänud. Sel sügisel jätkab 17 lendu gümnaasiste ellu saatnud kool taas põhikoolina.

Raeküla gümnaasiumi tänavu kuldmedaliga lõpetanud Laura Taela sõnutsi on muidugi kurb maha jätta maja, mis 12 aasta jooksul sai nagu teiseks koduks. Samas tundis ta, et õpetajatele oli hüvastijätt tänavuste lõpetajatega erilisel kurb. “Oleme ju Raeküla gümnaasiumi viimane lend. Vähemalt sain mina selle hetke kooli jaoks natuke rõõmsamaks teha sellega, et töin Pärnu linna 22. kuldmedalist ühe meie kooli,” meenutab kullatüdruk lõpuaktuse kurbkauneid hetki.

Laura ütleb, et tema tubliduse taga ei ole otseselt midagi. Ta on oma loomult lihtsalt püsiv, sest tahab igapäevaelust võimalikult palju kogemusi ammutada, elus midagi saavutada. Tegutsemisinnu pöuda pole ta kordagi kogenud. Kõik kokku - tahtmine, tegutsemine ja kogemustest mõõduvõtt - ongi talle edasiviivaks jõuks.

“Aga minu õpingute taga pole küll iialgi, või vähemalt nii kaua, kui mina mäletan, olnud ema sundi, kuigi ta ise on pedagoog,” kinnitab Laura. Kohusetunne on pigem see, mis teda on õppima pannud. Pere ainukese lapsena polnud tal ju õdesid-vendigi eeskujuks võtta, nüüd on aga ta ühtäkki ise jõudnud sellisesse eluetappi, nagu ta kinnitab, kus peab olema eeskujuks noorematele - tädi ja onu lastele.

Annegrete Külaots, foto Kristi Kesamaa

Raeküla gümnaasiumi 17. lennu lõpetanutele lisaks peavad uue õpikoha leidma ka meie üheksandate klasside lõpetajad, kuna sügisest jätkab Raeküla kool põhikoolina.

Põhikooli tänavuse lennu vieline Annegrete Külaots on oma otsuse juba teinud ja jätkab õpinguid Sütevaka humanitaargümnaasiumis. “Otsustasin Sütevaka kasuks, kuna plaanin ülikooli minna,” selgitab ta. “Valiku üheks ajendiks oli seegi, et Sütevaka on samuti väike ja hubane kool nagu Raeküla ja seal on palju huvitavaid valik- ja

Laura kuldas viimase lennu

Silvi Kanošina

Peale lõpuaktust pakkus noortele sugulastele erilist huvi tema kuldmedal, mida tükk aega suurte silmadega uudistati. Hiljem kuulis ta sugulaste räägitust, et tahavad tulevikus olla temasugused. Kaksikutest täditütred lõpetasid küll alles teise klassi, kuid uhke tunne oli Laural nooremate õeldut kuulata küll. Praktilise inimesena on Laura alati poolandanud õppetunde, kus lisaks teoreetilisele seletusele on õpetaja suure rõhu ka praktilisele tegevusele pannud. “Seetõttu ei olnud, jah, õpikutest õppimine minu jaoks kõige lõbusam tegevus, kuid kõike, mis oli seotud praktilise tegevusega, tegin suure huviga, nagu näiteks õpilafirma Kivimõll loomine.”

Kivimõll on õpilafirma, mille lõi gümnaasiumiklass majandustunnis oma klassijuhataja ja majandusõpetaja Kristi Suppi initsiatiivil. “Firma eesmärgiks oli anda Saaremaalt korjatud kividele niioeldatav uue elu,” selgitab Laura, firmaturundusjuht. “Meie kätes said tavalistest kividest ilusad huvitava kujuga küünlaalused. Õpilafirma loomine ja elushoidmine näitas meile, kui keeruline on tegelikult oma ettevõtet rajada.”

Veel enne küpsustunnistuse vastuvõttu mõllis Laura end Piccadilly kohvikusse klienditeenindajaks. Nagu ta ütleb, on ta küllaltki iseseisev inimene ja on juba viis suve tööga raha teeninud. Käed rüpes ootamine pole temalik ja tööd pole ta teinud üksnes suviti, vaid tegutsenud juba aastaid õppetöö kõrvaltki tooteesitlustel. “Sellel õppeaastal olid õpetajad juba harjunud mind nägema õhtuti peale koolitunde mõnes suuremas poes tööd tegemas,” ütleb Laura. “Töö ei anna mulle juurde mitte ainult kogemusi, vaid ka kindlust, et ma saan iseendaga hakkama. Olen suviti tegelnud mitmete erialadega: köögis koka abilisena, ettekandjana ja nüüd siis klienditeenindajana.”

Selles, et ta jätkab õpinguid Eestis, on Laura kindel. Ometi on tal sõpru, kes näevad ainukese võimalusena

õpinguid välismaal. Tal ei ole teiste valiku vastu midagi, pigem toetab neid. “Kui on olemas võimalused minna Euroopasse õppima, miks siis mitte seda võimalust kasutada,” ütleb ta. Kes teab, kord ehk leiab temagi endale välismaal meelepärast tööd. Sügisel aga ootab teda Tartu Ülikool. Veel ei tea ta, kumma eriala valib, kuigi mõlemad on omavahel seotud ja sarnased: inglise filoloogia või sama aine pedagoogika.

Õppimise, töö ja paljude muude tegemiste kõrval on Laura üritanud Eestis ja maailmas toimuvaga kursis olla. “Kooliajal kujunesid minu tööpäevad sageli 15-tunnisteks: kool, huviringid ning aeg-ajalt ka töö,” nendib ta. “Seega ei jäänud ajalehtede lugemiseks ega telerist uudiste vaatamiseks palju aega, kuid Eestis ja ka maailmas juhtuvate sündmustega üritasin ma ennast ikka kursis hoida.”

Viimane raamat, mida ta läbi luges just enne lõpukirjandi kirjutamist, oli Jostein Gaarderi „Apelsinitüdruk“. Seda raamatut oli eriti huvitav lugeda, sest selle põhjal sündis Rein Laose teatristuudios, kus neiu on juba neli aastat tegutsenud, etendus nimega „Kiri tulevikku“. Kahel viimasel aastal kuulus Laura trupi eliitühik.

“Kiri tulevikku” esindas Pärnu maakonda Tartus vabariiklikul kooliteatrite festivalil ning pälvis eripreemia. “Juba etenduse valmimise ajal mõistsime kõik, et see raamat on täis imeilusaid mõtteid,” nendib Laura. Üheksa aastas ta ära oma lõpukirjandiski: „Mis on küll see suur muinasjutt, milles me elame ja mida igaüks meist kogeb vaid korra?“ „Apelsinitüdruk“ oli õige raamat kirjandielsetel õhtutel lugemiseks.

Laura ütleb kahetsusega, et hetkel pole tal lugemiseks aega. Ütleb ta ju ise, et on unistaja tüüp ja leidnud enda iseloomustamiseks sobiva mõtte: “Kõik inimesed, kes on saavutanud suuri asju, on olnud suured unistajad”.

Annegrete jätkab Sütevakas

Silvi Kanošina

kohustuslikke aineid, mida teistes koolides ei õpetata.”

Annegrete arvates pole hästi õppida talle mingi kunst. “Arvan, et edukuse tagasid võib-olla mu mõningad iseloomujooned,” selgitab ta. “Näiteks kohusetunne ja usaldusväärsus. Ma olen inimene, kes enda peale võetud kohustused alati täidab, kuna minu jaoks on tähtis oma lubadustest kinni pidada.”

Annegretele on suureks eeskujuks olnud ta vanemad. “Ka mu ema oli väga tubli õpilane,” põhjendab ta. “Mäletan ka, kuidas isa juba lapsepõlves jutustas mulle põnevaid lugusid maailmas toimuvast. Ta õpetas mulle isegi arvutamist - siia maani on mulle üheks meeldivamaks aineks koolis matemaatika.”

Õpikud liigitab Annegrete sisu järgi: mõnes aines on ta juba õpikuid lehitsedes avastanud uusi fakte ja põnevat informatsiooni, teises aga on kirjeldused tohutult pikad, kuivad ja laialivalguvad - parima tahtmise juureski ei suuda keegi neid tükkide lõpuni lugeda. Nigela õppekirjanduse puhul on

väga tähtis, et õpetaja oskaks oma aine teha arusaadavaks ja haaravaks. Lugemishimuline Annegrete tunnistab kahetsusega, et just viimasel aastal on väga vähe aega olnud ilukirjanduse nautimiseks. Viimane raamat, mis ta tähelepanu köitis ja aja rõõvis, oli Ernest Hemingway „Kellele lüüakse hingekeha“.

Mis suuna ta gümnaasiumi lõpetamise järel võtab, seda Annegrete veel ei tea. Oli kord aeg, mil ta unistas sisekujundaja ametist - talle meeldib tänaseni joonistada. Nüüdseks on ta aga aru saanud, et sisekujundus pole tema ala, sest ta ei leia endas piisavalt fantaasiat ja elukutseks vajalike ideede küllust. Kindel aga on see, et kõrgkoolis ta jätkab, ehk isegi väljaspool Eestit, kuid elada ja töötada tahab ta ikkagi Pärnus.

Pole kahtlustki selles, et tegus ja asjalik Annegrete valitud teel sihile jõuab. Praegu tunneb ta rõõmu suvest ja päikesest, merest ja rannaliivast. Tüdruk kinnitab, et igast päevast peab rõõmu tundma, kuna iga päev on eriline ning kordumatu - isegi kui see väga halb päev juhtub olema.

Raeküla minevikust

Riita Tõniste

Raeküla kuulumist Pärnu linna koosseisu võib lugeda kinnitatuks Uus-Pärnu (Embeck) märkimisega ürikus 1265. aastal.

On teada, et Liivimaa ordumeister Kondrad von Mandern annetas äsjarajatud lossile maad lossivallist Embeke (Pärnu) jõe ja mere vahelt Reiu jõe suudmeni mille nimetas Reidenhofiks (Reiu linnamõis).

Linnakodanikud ja orduvennad said ühiseks kasutamiseks sellel territooriumil olnud karja-, põllu- ja metsamaad. Kuna maapind on neil aladel liivane, siis kasvas seal põhiliselt männimets, mida nimetati tabunametsaks (sõnast „tabu” > keeld).

Linnakodanikud võisid metsast tasuta küttepuid võtta, kuid metsa mitte laastada. Orduvennad niitsid sealt lossi hobustele heina. Sellele alale võisid ümber asuda ka hävitatud Vana-Pärnu (Perona) elanikud. Maid anti kasutada linnaametnikele ja sõduritele. Reiu mõisa võib ajalooliselt Pärnu linna vanimaks maaomandiks pidada.

Reiu jõe teise kalda annetas linnale 1320.aastal ordumeister Gerchard von Jorje. Reiu mõisa keskus asus viis versta linnast eemal Reiu jõe kaldal, kust Sindi mõisa kohalt oli ka praamiühendus üle Reiu jõe ning mis kandis nimetust Roths-Reide (Rae-Reiu). Tolleaegse Raeküla asukoht pole teada. Tõenäoliselt võib pidada küla keskust jõe vasakul kaldal, kus olid Rae metsavahitalu ja Rae kõrts.

Ka hilisemad ordumeistrid ja võõramaised valitsejad kordasid seda Uus-Pärnu omandiõigust Reiu mõisale. Poola kuninga Sigismund Augusti privileegi põhjal 1571. aastal sai Pärnu linn juurde Uulu mõisa maadest Karineni mõisa.

Selgusetu on linna ja mõisamaade vaheline piir, sest see küsimus oli lahtine ka keskajal. Endine Reiu mõis kannab tänapäeval Silla küla nime.

„Piir praeguse Raeküla aladel Reiu mõisamaade ja Pärnu linnakodanike karjamaade vahel oli juba keskaja sõjakeerises lahtine, mere ääres olid siilude ja lappidena Reiu mõisa karja- ja heinamaad ning ka Reiu mõisast talupidamistele eraldatud karja- ja heinamaad.” (Kahe jõe vahel, nr.6. Paikuse, 2009. lk.24)

Pärnu tähendus keskaja maanteedel oli sama mis tänapäeval – ta on Tallinnast Riiga viiva ühendustee võtmepunkt. Kuigi Pärnu-Riia rannaäärset ühendusteed on peetud liiva tõttu raskesti läbitavaks, oli see kasutusel juba 13.sajandil“ (Merelinn Pärnu. Pärnu LV, 1998)

Pärast Põhjasõda läks Pärnu Liivimaa kubermangu koosseisu, mille pealinnaks sai Riia. Seal toimusid kõik asjaajamised ja pealegi veel vene keeles. Ühenduse pidamine Pärnu ja Riia vahel toimus suviti laevaga, talviti maismaad pidi.

1711. aastast Tallinn-Riia postimaantee nime kandev tee oli enamasti looduslik ja liiva tõttu Uulu-Tahkuranna-Võiste vahel raskesti läbitav. Varasem Riia maantee oli kulgenud mere äärt pidi, mille ääres oli tegutsenud mitu ajutist kõrtsi kalapüügihooajal.

19.sajandi lõpul oli läbi suure ja tiheda metsa rajatud otsem tee, mida parandati esialgu igal aastal puupalkidega, hiljem sillutati munakividega alates linnapiirist. Pärnu asus Tallinna ja Riia vahel pooltel teel ning oli seetõttu reisijatele ja hobustele puhkepaigaks. Pärnu maavalduste 18. -19.saj vahetuse plaanil on praeguse Raeküla kohale kirjutatud – Rathshof (Raemõis).

Raeküla on alates 1819. aastast alates Pärnu linna alev, mis kuulus politseivalve asjus teise jaoskonda ja kogukonna valimiste puhul linna viiendasse jaoskonda. Algselt oli kolm kohapidajat: Logina metsavahikoht Aasa talu (majapidamise asutaja olnud keegi Apse-nimeline mees, kelle pojapoeg olevat elanud 20. saj 20ndatel Merimetsa 40) ja Reimanni karjamõis.1839. aastal ilmub allikasse Cathrinentali väikemõis Merimetsa piirkonnas. See oli linna Reiu karjamõis. Keskajal elasid siinsetel aladel komtuuri talupojad, kes teenisid leiba, niites ordulossi loomadele heina. Huvitavaid nimesid võib leida sellele koha 1839. aasta kaardilt. Jeruusalemma metsas Riia tee ääres Jeruusalemma kõrts, enam lõuna poole aga Tabuna karjamaa. Hiljem tekkis neile aladele kaluriküla, põhjapiiriks Papiniidu. --- Cathrinentali maa ei kõlvanud põllupidamiseks. Sagedane oli karjamaade kattumine tuisikliiva ja rändluidetega.

Aasa metsavahikoht võeti ühel heal päeval Sauga valla mehelt Tõnis Aspelt ära ning renditi linna vaestekooli õpetajale koos hulga

metsaga uudismaa tarbeks. Linn nimelt lootis metsavahikohast teist tublit karjamõisa tekkivat. --- Seejärel mõõtis linnavalitsus siin välja 12 krunti uusasunike tarvis. Küllap pärineb siit Raeküla (linnavalitsuse küla) nimi.

Kruntide suuruseks oli 25-30 riia vakamaad (0,37 ha). Talude nimed suunaga linna poole: Kembi, Sepa, Aspe, Raadiku, Pärtli, Randmaa, Lüdlihi; Tõnisbergid, Lepad, Erstinid, Mirgid ja Palud. Osa nimedest on mitmuses seepärast, et talud jaotati hiljem järeltulijate vahel.

Raeküla arengusse tõi esimese tõusulaine kaasa kitsarööpmelise raudtee jõudmine Valgast Pärnusse 1896. aastal. Papiniidu jaam asus paar kilomeetrit Raekülalt linna poole. Jaamahooned hävitati 1944. aasta sügisel. Algselt kandis jaam Waldhofi nime, 1919.a nimetati ümber Papiniidu jaamaks

Areng jätkus Venemaa suurima, Waldhofi tellulooosivabriku käivitamisega 3.dets.1900. aastal Papiniidus. Vabrikus hakkas tööl käima üle 1000 inimese. I maailmasõja eel suutis vabrik tööd anda juba 3000 inimesele, kes kõik vajasid elamist.

Raeküla ehitustegevust soodustas ka ehitusmeister Jakob Pätsi kolimine Tahkurannast Pärnusse. Esialgu elas ta oma perekonnaga üürikorteris. 1885. aastal ostis J. Päts linnalt 10 tiinu maad ühes seal asuva Petlema kõrtsiga, kuhu asus ise ka elama. Maa asus kvartalis, mida tänapäeval piiravad Lennuki, Järva ja Merimetsa tänavad ning Riia maantee. Nendel aegadel laius seal veel palgimets. Jakob Päts tegi sellel alal lageraiet, müüs palgid maha, jaotas raiesmiku kruntideks ja müüs need omakorda soovijaile. Osale kruntidest ehitas ta ka maja peale. Nii pani ta aluse Pärnu aedlinna süsteemile.

Varsti põles Jeruusalema kõrts maha. Jakob ehitas asemele uue, moodsa, nüüd juba oma kolmanda kodu. Kahekorruseline punastest tellistest maja valmis 1891. aastaks Riia maantee ääres. Esimese korruse paremas tiivas avati trahter, mida rahva seas Pätsi kõrtsiks nimetati. Ülemine korrus oli välja üüritud. Maja ees oli iluaed purskkaevuga.

Seoses J. Pätsi väljarenditud kruntidega on teada ka üks kurioosne juhtum (kuna peremees olevat küllalt suurt renti võtnud) krundi nr 576 rentnik Leena Raadik, keda rahvasuus ka Jõulu-Leenuks hüüti, otsustas ühel ööl koos appikutsutud meestega oma

maja Pätsi maa pealt ära tõsta. Maja tõsteti üle Järva tänava vabale krundile. (H. Menšikovi mälestus)

Õigluse huvides teine näide: Jakob Päts oli õiglust armastav inimene. Ta andis nõu ja rahalist abi talupoegadele, kes protsessisid mõisnikega. Oli juhuseid, kui ta sõidutas mehed Riiga ja aitas protsessi võidukale lõpule viimisele kaasa. Praeguseks on Pätsi maja (Riia mnt 273) saanud juurdeehituse, mille 1970ndatel ehitas kalakombinaat. (fotol)

1891.a. Jakob Pätsi poolt ehitatud maja

Selleksajaks oli Raeküla kujunemas mitmerealiseks ridaelamutega asulaks Riia postimaantee ja Merimetsa tänava vahel. Elamud ehitati puidust, mõnikord võrdlemisi väikesed. Peredes peeti loomi, keda karjatati suvel rannaäärsel lagedal karjamaal. Peale lehmade oli ka hulgaliselt hobuseid, keda kalurid kasutasid võrkude ja kalade vedamiseks rannast, aga ka talvel merejälil oma jalavaeva kergendamiseks. Teenistust said ka veevoorimehed ja palgiparvetajad.

Suur osa meestest käis tööl Waldhofis, Sindi kalevivabrikus (asutatud 1832. aastal), saeveskis Lennuk või Sindi-Lodja tellisevabrikus.

Raeküla elanike põhitegevuseks oli siiski kalapüük. Püügivahenditeks olid linast kootud võrgud ja puuvillast kootud mutid, mida kasutati talvel. Suvel olid kasutusel mõrrad, mis olid 6jalga kõrged ja 50 – 60 meetrit pikad. Enamasti tehti ise kogu varustus, millele lõigati või põletati peale peremärgid. Nootasid kasutati hulga peale. Noodaselti moodustasid 12 meest. Ühel kevadel oli olnud merel 120 noodaselti, meri oli mustendanud paatidest. Igal perel oli paat. Noot oli 12 m pikk ja 2 m kõrge, keskel oli kott, kuhu kalad nooda pärast sisse ujusid. Olid kindlad püügiliinid. Iga kalamees valis endale kevadel püügiliini, kus ta järgmise kevadeni kalal käis. Kes kärmemad olid, märgistasid paremad püügiliinid. Linnavalitsus tähistas seda osa merest, mida ta välja rentis, kahe suure kiviga. Tsaarivalitsus nõudis rentnikult, et iga 10. kala läheb rendiks.

Eesti Vabariigi ajal oli kalapüük maksuvaba. Nõukogude ajal ei käinud 5-10 rubla aastas sihi eest ühelegi kalurile üle jõu. Algul oli kaks suuremat sadamat, kuhu randuti: praeguste Olevi ja Põdra tänava otstes. Hiljem randuti juba oma talule lähemas kohas, kus naine lastega ja hobusega ootasid. Püüti räime, koha, vimma, ahvenat, tinti. Turska ja tuulehaugi ei sõõnud, vaid anti sigadele. Kalade arvukust lahes vähendasid Waldhofi vabriku heitveed.

1995. aastal võeti Sepa talu Raekülas muinsusväärtusena kohaliku kaitse alla kui ainus Pärnus 19. sajandist tervikuna säilinud kaluritalu.

Rahvasuu on Raeküla mitmeks küllaks jaganud: linna poolt esimene - Soolikaküla (Papiniidust kitsa ribana Raeküla poole), edasi Kännuküla (enne Saare tänavat), Truse (majaomanik, kõrtsi nimi) ehk Jeruusalemma küla (Järva tänavani), Pätsiküla ehk Bethlem

(Pätside maavaldus - Lennuki, Merimetsa, Järva). Koolimajast Reiu poole on Tagaküla Merimetsa tänavani ja Rotiküla on mere pool Merimetsa tänavast. See nimetus oli laiemalt kasutusel: Pärnus tekkisid sellel päris uued alevid, nagu Raeküla (= vana Rotiküla) jne

Kõige laiemalt kasutati Rotiküla nimetust Selle kohta olid liikvel mitmesugused legendid. Üks nendest kõneles raehärrast, kes tuli ratsahobusega vaatama, kuidas krundi saanud inimesed

end sisse on seadnud. Nähes ülesharitud maalappe ning paljusid mätaskatusega muldonne, olevat ta öelnud: „Teie olema kui rottid oma pesa kiiresti valmis teinud!” Inimesed, kes seda kuulsid, hakkasid naljatades oma elukohta Rotikülaks kutsuma ja Rotiküla nimi levis ümbruskonnast kaugemalegi.

Teine legend pajatab, kuidas Pärnust Riiga suunduva maantee äärse Petlema (praeguse raudteejaama vastas) ja Jeruusalemma (praeguse bensiinijaama läheduses) vahel näinud kord üks talumees Jeruusalemma kõrtsi juurde jooksvat rott, kuldraha suus. Rott olevat rahaga lipanud maas lebavasse torusse. Mees leidnud torust hulga varandust, pannud leiu koos varandusega vankrile ja viinud ära. Rott aga poonud ennast suurest kurvastusest männikus üles.

„Nime tekkeloo põhjendusena ringles rahva seas lugu väikepoodnikust, kes olnud kord suurkaupmees Ammende juures kaup ostmas. Soolakotid ja heeringatünnid vankril, tekkinud kange soov korra silma looja lasta. Vankril tukkudes märganud mees aga, kuidas üks rott, läikiv asi hambus, lipsanud aida seina ääres olevasse vanasse puust kaevupumba torusse. Mehel asi selge – seal roti varasalt. Kaubelnud siis kaupmees Ammendel toru endale põhjendusega, et paneb oma kaevu peale. Kaupmees andnudki. Mees leidnud toru seest hulga väärisasju, mille müügist saadud raha eest ostnud Raeküla krundi ja ehitanud sellele ilusa maja. Rotilt saadud varanuse kasutamise tõttu hakatudki piirkonda Rotikülaks kutsuma.“ (L. Välja, Jalutaja teejuht. Tln, 2008)

20. sajandi algul oli Raekülas umbes kakssada majapidamist, enamuses peredes ka lapsed, kes pidid oma haridusteed alustama Reiu vallakoolis või Pärnu linnakoolis, mis mõlemad asusid 4-6 kilomeetri kaugusel. Valdav enamik õppis siiski Reiu luterilikus vallakoolis, mõned ka Reiu kreekakooli usu abikoolis.

Pärast 1905. aasta revolutsiooni Venemaal algab seltside asutamise aeg, sealhulgas ka haridusseltside, kes võitlesid emakeelsete koolide asutamise eest.

Pärnu Eesti Kooliselts avab eestikeelse progümnaasiumi. 1910. aastal õpib seal 253 last. See oligi suureks eeskujuks Pärnu Eesti Kooliseltsi Raeküla osakonna asutamisele 1911. aastal. „Asutajateks olid praegune riigivanem K. Päts, kelle aias peeti

asutamiskoosolek, ning Pärnu Eesti Kooliseltsi asjaajaja August Luts. Juhatusse valiti August Paal, Anton Paan ja Jakob Teinburg-Linnakivi. Pidude korraldajaks ja rahva lõbustajaks oli Jaan Teinburg või n.ö. Kembi Jaan.“ (Pärnu äärelinnad, 1936) „Seltsi esimene pidu toimus sama aasta augustis Kembi aias, laulis Reiu segakoor, esitati näidend „Meie aja kilplased“ ja vennad Pätsid korraldasid tulevärgi. See oli tollal nägematakuulmata uudisasi.“ (Pärnu kultuurielu, 2003. Pärnu LV, lk 145) Osakond töötas intensiivselt. Peagi osteti puhkpillid ja asutati orkester. 1916.a lõpul jäi seltsi tegevus vaiksemaks seoses osa seltsiliikmete mobiliseerimisega sõtta. 1919.a lõpetas osakond üldse tegevuse ja vara anti üle kalurite seltsile Laine.

Kooliseltsi Raeküla osakonna suurimaks teeneks linnaosa arengule oli kooli asutamine. Voldemar Pätsi eestvõttel koostati palvekiri, milles nõuti koolimaja ehitamist ja algkooli avamist. Kaupmees Johan Vihmann kogus kaupluses üle 50 toetusallkirja. Seejärel läksid V. Päts, J. Vihmann ja veel mõned mehed linnapea Brackmanni juurde, mispeale too lubas asja veel kord kaaluda. Samal ajal selgitas Konstantin Päts Riia linnas Raekülla kooli avamise vajadust kuraator hr Prutšenko juures, kes toetas uute koolimajade avamist Baltimail. Kooli rajamiseks saadi luba ja saksameelne Pärnu linnavalitsus pidi ehituse finantseerimisega nõustuma.

Kahe aastaga kerkis Raeküla mändide vahele Kembi platsile püstpalkidest kahe klassiruumiga koolihoone, mille ehitusmeistriks oli Martin Klein. Maja sai valmis juba 1912. aasta lõpuks, kuid õppetöö viibib õpetaja puudumise tõttu 1913. aasta kevadeni.

Raeküla 2-klassilise algkooli avaaktus peeti 24. märtsil 1913 (vana kalendri järgi 11. märtsil). Koolis asus õppima 60 õpilast, keda õpetas 2 õpetajat. Õpetus toimus vene keeles. Iga hommik algas tsaaririigi hümniga „Jumal, keisrit kaitse sa ...“. Esimeseks koolijuhiks oli Martin Jürgen koos abikaasaga. Järgmisel kooliaastal kogunes õpilasi kooli juba 100 ümber.

Algas I maailmasõda (1914). Vene soldatid okupeerisid koolimaja. Rinde lähenedes evakueeriti 1915. a Venemaale Tveri kubermangu kooli vara, mida hiljem tagasi ei saadudki. Saksa meredessandi kartuses õhiti Pärnu linna komandandi käsul Waldhofi tselluloosivabrik. Needhävitustööd avaldasid hiljem negatiivset mõju Raeküla arengule.

1919. aastal valmis Raeküla uus kaart, millel jagati kõigepealt maa kruntidesse ja seejärel planeeriti tänavad. Riia maantee ja Merimetsa tänavaga ristuvaid tänavaid nimetati sellel kaardil joonteks, mida oli kokku 12. Praegune Lembitu oli – 2. joon, Kāo – 3., Vambola – 4., Tarva – 6., Põdra – 7., Hirve – 8., Hiie – 10. ja Laane – 12. joon.

Praegused tänavanimed soovitasid muuseumi töötajad alles 1960-ndatel aastatel Kaardi koostaja oli elukutseline maamõõtja ja metsaülem Peeter Päts, kelle ettepanekul pidi linnaosast saama aedlinn Merimets. Kohalikud ei võtnud aga nime omaks ja nii jäigi rahvasuus käibele Raeküla.

Merimetsa oli kõige enam kasutatav tee, teiste tänavate asemel olid väiksemad rajad, mis olid hobuvankritega sisse sõidetud. Sügiseti ja kevadeti olid need teed väga porised. Merimetsa tegi Olevi juures kõveruse sisse, sest seal oli

tal. Merimetsa kruusatati alles 1945. või 1946.a. Kõige vanemad tänavanimed on Merimetsa ja Lennuki.

Aastal 1919, juba Eesti Vabariigi aegu, arvatakse kool linna algkoolide hulka ja nimetatakse “Pärnu linna VII algkooliks.“ Raeküla algkooli ringkond algab Reiu valla piirist ja ulatub Meri tänavani, mis endise Waldhofi väravast mere poole suundub.“ (A. Helila, Kooli kroonikaraamat). Koolil on neli klassi, koolijuhatajaks määrati energiline ja väga teadmishimuline noormees Aleksander Hanš(š)midt-Helila. Aleksander Hanš(š)midt-Helila töötas kooli juhatajana kakskümmend üheksa aastat kuni 1948. aastani.

Raeküla koolimaja (arvatavalt Märt Merivälja projekti järgi) valmis Pärnu ehitusmeistri Martin Kleini käe all 1912. aastal. Foto aastast 1925
1926 valmis kuulsa arhitekti Olev Siinmaa projekteeritud juurdeehitus - võimla koos jalutusruumiga.

Kõrge soklikorrusega puithoone mansardkorrusest on hiljem (aeg teadmata) ehitatud täiskorru. Hilisjuugendliku detailikäsituseluga võimla koos jalutusruumiga ehitati juurde 1925. aastal Olev Siinmaa projekti järgi.

Lastevanemate abiga puhastati 1928.a kändudest merepoolne maatükk, kuhu rajati kooliaed. Kooli krundile ehitati ümber plankaed ja kogu koolimaja sai laudvooderdise.

1. novembril 1919.a kinnitati Viljandi-Pärnu Rahukogus Pärnu-Raeküla kalameeste seltsi Laine põhikiri, mis kandis kolme asutajaliikme allkirja: J. Teinburg, J. Ehrstein, V. Tõnisberg. Algul oli seltsi sihiks üldkultuurilise tegevus, vastastikune abistamine õnnestuste korral, kalameestele vajalike esemete muretsemine, Pärnu lahe ja jõe kalade uurimine ning vete rikastamine kaladega, samuti majandusliku olukorra parandamine. Vaatamata raskele sõjajärgsele ajale oli esimene tegutsemisaasta edukas: telliti püüniseid, nõõre, tõrva, mõrralõnga jpm Tallinnast, Saksamaalt jne. Seltsi kaudu hakati saatma kala müügiks välisriikidesse, olles esimeseks seltsiks Eestis, kes astus ärilisse ühendusse välismaaga kalakaubanduse alal.

1924. aastani oli kalamüügi asjaajajaks Hans Paan. Paanile järgnesid Aleksander Kampmann, Arnold Ehrstein ja 1930ndast alates Aleksi Kumm. Seltsil puudus jääkelder ja ruumid kooskaimiseks. Esitati linnavalitsusele palve ehitusplatsi saamiseks. 1923.

aastal kinkis Pärnu linn seltsile ehitusplatsi Riia mnt äärde.

Seltsimaja ehitamisega tekkis segadus ja ehitamine jäi katki. Selle asemel ehitati 1928.a. uus jääkelder. 1931. aastal valmis jääkeldri juurdeehitusena tsementkivist jahutusküür ja ehitati suitsuahi (suitsuahjud valmisid ka kõikides majapidamistes). Raha ehitamiseks hangiti vanadest varadest ja võeti ka laenu. Ühingul oli ka oma pakkimiskoh, kust kala saadeti jõesse pakituna Tallinna, Tartusse ja isegi välismaale. 30ndad olid seltsi elus hästi tegevusrohked: astuti Eesti Kalameeste Ühingu Kesklitu ja võeti osa kalanduskongressidest, nõuti külale kirjandja. Paluti ka Papiniidu jaama ehitamist Raekülale lähemale. Seltsil oli puhkpilliorkester, mida juhatas J. Kaldvee.

Raeküla koolimaja (arvatavalt Märt Merivälja projekti järgi) valmis Pärnu ehitusmeistri Martin Kleini käe all 1912. aastal. Foto aastast 1925
1926 valmis kuulsa arhitekti Olev Siinmaa projekteeritud juurdeehitus - võimla koos jalutusruumiga.

1931. aastal lahkus seltsist 5 kalameest, nende hulgas suurkalur H. Oja. Nemad löid Raeküla Kalurite Artelli. Peale Laine jääkeldri oli Raekülas veel 4 jääkeldrit: Kalurite Artellil üks ja 3 erakeldrit.

1946.a lõpetas Laine oma tegevuse. Liikmete arv oli vähenenud sõja-aastatel ja nõukogude võim ei soosinud seltsi tegevust sellisel kujul. Moodustus kaluriühistu Laine, kus 7 kalurit püüdsid kala. 1948.a otsustati ühisel häälel moodustada artell Vaal, mis hakkas tööle kalurikolhoosi põhikirja alusel. Artelli asukohaks oli Järva tn 16. Kolhoosi Vaal esimeheks oli 1949. a Voldemar Randmaa. 1969.a. ühines Vaal teise kalurikolhoosiga Pärnu Kalur.

Vaala kontor (Riia mnt 269) oli üks esimesi sõjajärgseid uusehitisi Raekülas (1948).

Laevatehas Lennuk (ka Lennok) rajati 1920ndate alguses, millega kaasnes teine hooneehituslaine Raekülas. Selles tehases valmis vaid üks väike laev nimega Silva.

Lennuki hoonetesse asutati hiljem saeveski. Mitmete omanike vahetuste ja kriiside järel said omanikeks rahvuselt juudid dr. Hirshfeldt ja Goldberg. Töö saeveskis kestis ainult suvekuudel, andes teenistust 200 – 300 inimesele. Seal punuti ka kuuse- ja männipilbastest (1m pikad ja 0,5 cm laiad) hõredaid krohvimate, mida saadeti välismaale. Saksa ajal tehti isegi suuski. Nõukogude ajalgi töötas saeveski samades hoonetes. Teisi tööstusi Raeküla piirkonnas pole olnud.

Kauplusi oli mitu: Merimetsa tänaval Lüdigi pood, Järva tänaval Matsoni oma, Riia mnt 271 asus Wichmani kauplus, mis ehitati Vabadussõja päevil (peale natsionaliseerimist nimetati ETKVL Kalur pood), Riia mnt 259 Tohvi pood, Riia mnt 251 Miili pagaripood, mis ehitati 1927, hiljem nimi ETKVL Raeküla) ja Laaguse toidupood. Papiniidu jaama vastas, Riia mnt 247 asus Sirgu talurahvapood, Riia mnt 275 asuvas Vaksi majas (valminud 1923) oli veel üks pagariäri. Poodidesse ostjaid jätkus ja keegi neist pankrotti ei läinud. Igale poel oli oma ostjaskond, kaupa anti ka võlgu ja jõuludeks tehti oma alalistele klientidele kommipakk kingiks.

Vett saadi kodukaevudest või linna rajatud mõnest puurkaevust. Esimesed arteesiaakaevud rajati Pärnusse 1922. Järva tänav algusesse koolimaja juurde, Merimetsa ja Järva tänav nurgale valmis kaev 1928/29.

1922-1923 aastatel alustati elektri panemist. Kool sai elektri 1927. 1934/35. aastal sai elektriliini Merimetsa tänav.

1924. aastal valiti linnapeaks Oskar Reinhold Kask (1898-1942), kes oli linnapeaks 1934. aastani ja kelle esimesel ametiaastal rajati ühisrand linna supelrannast kaugemal asuvasse Raekülla. Esialgu oli uue plaazi külastatavus Pärnus väike. 1925. aastal viidi paradiis ehk suplemise segarajoon üle supelrand, naiste- ja meesterajooni vahele.

15. mail 1924.a pandi esimene telefoniühendus metsaülemale tallu. Telefoninumber oli 129/3. Hiljem, kui telefon ühendati keskjaamaga, sai telefoninumbriks 405. Kool sai telefoni 1924. Postisaadetised kanti koju kätte isegi pühapäevadel. Varem pidid inimesed ise käima posti järel linnale lähemal asuvates poodides. Nii suguseks postipunktiks oli viimati Sirgu pood Papiniidus (Riia mnt 197).

Riia maantee asfalteeriti aastatel 1936-38.

1936. avati linnas bussiliin, mis sõitis algul Vana-Pärnu ja Waldhofi vahel. Hiljem pikendati liini Raekülla Wichmani poeni. Bussipilet oli alguses oma aja kohta väga kallis.

1940.a. augustis esitati palve liini pikendamiseks Raeküla koolimajani. See palve rahuldati. 1941.a pandi liinile juba kaks bussi sõitma.

Pärnu Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi Raeküla jaoskond (VII pritsumeeste rühm, kelle

tegevuspiirkonnaks määrati Raeküla kuni Papiniidu jaamani) alustas oma tegevust 14. augustil 1924. Jaoskond tegutses tänapäeva Merimetsa ja Olevi nurgal, Olevist minnes vasakut kätt. Selles majas oli üks ruum koosolekute jaoks ja teine kojamehele, kes ka elas seal. Rühmal oli üks käsiprits, 4 köit, 6 kirvest, üks veevaat, mõned kiivrid ja mütsid ning väike kell, mida tulekahju korral helistati. Asutajaliikmeteks oli 7 liiget: Erich Pulst, Aleksander Helila, Jakob Vihmann, Peeter Nõmm, Jakob Teinburg, Johan Seimann, Jakob Lüdigi. Komisjon võttis tööle 28 liiget ja 13 kandidaati. Rühmaülemaks valiti E. Pulst. Tegevus arenes hästi. Viie aasta pärast kuulus jaoskonda juba 52 liiget. 1929. aasta sügisparaadil tuldi I kohale ja omandati karikas. 1930. aastaks oli meeskond varustatud enam-vähem ajakohaste tuletõrjevahenditega: mootorprits, kaks käsipritsi, voolikud jne. Ehitati pritsumaja Lembitu ja Merimetsa tänav nurgale (1939). Raeküla jaoskonna juures tegutses meeskoor, mida juhatas Helila, ja oma puhkpilliorkester. Need esinesid alati üritustel. Välispidusid peeti Pritsumeeste platsil, nii nimetati pritsumaja tagust pärnadega ääristatud platsi

Spordihuvilised kogunesid Pärnu spordiseltsi Tervis Raeküla osakonda. Hiljem loodi karskusseltsi Vaprus Raeküla osakond, mis tegutses Riia mnt 251 nn Laperti majas. Töö käis kõigil aladel. Moodustati jalgpallimeeskond. Edukalt tegutses raske- ja kergejõustikualadel. Maadlustreeneriks oli A. Must. Igale suvel korraldati võistlusi. Sealt on võrsunud tuntud sportlasi. Ühingul oli oma raamatukogu ja lugemislau, mida algul kasutasid vaid liikmed. Oli oma näitegrupp ja džässorkester. Korraldati avalikke pidusid.

Seoses saali avamisega koolimajas moodustati Raeküla seltsidevaheline komisjon, kes pidi hoolitsema näitelava ja pidude korraldamiseks vajalike tarvete eest. Komisjon moodustati kahest esindajast igast seltsist, lisaks 2 esindajat kooli hoolekogust ja kooli õppenõukogust, kelle hulka kuulus A. Helila.

Pärnu Raeküla Noorte Ühingu Koit asutamine toimus 1933.a. sügisel, mil koostati põhikiri ja asutajatena kirjutasid alla koolijuhataja A. Helila, A. Must ja H. Lindebaum. Tegelik töö algas veebruaris 1934. Avamiskoosolekul oli 52 inimest. Ühingu esimeses juhatusse valiti 7 liiget: R. Tarlap (esimees), A. Must (kirjatoimetaja), V. Lüdigi (laekur), A. Helila, V. Palu, H. Lindebaum ja V. Paan (liikmed). Eesmärgiks oli koondada Raeküla seltskonnategelasi ja noori ühisele kultuurilisele ja ühiskondlikule tööle. Töötasid omad näitemängu, spordi- ja mänguringid.

Ühingu liikmed annetasid ja tegid korjandusi rahva hulgas, muretsemaks ühingule raamatuid. Tollal olid raamatud kallid ja inimesed ei saanud neid endale osta. Leiti, et raamatukogu on hea lahendus. Nii sai Raeküla raamatukogu asutamisaastaks 1934. 1936.a. juuniks oli raamatukogu, mis asus koolimajas, juba 360 köidetud raamatut. Raamatuid aitasid kõita õpilased. Raamatuid laenutas Martin Kuldvee. Pärast tema surma tegi seda koolidirektor isiklikult kuni 1940.a. juulikuuni. Algas sõda. Pärast 4-aastast pausi kolis raamatukogu Johan Lapperdi majja (Riia mnt. 251), 1960.a. Riia mnt 239 majja. 1996.a. lõpetas raamatukogu tegevuse.

Kepikõnni
harrastajad
Raeküla
metsarajal,
esiplaanil
Piia Karro

foto RVK arhiiv

Sportimisest Raekülas

Enn Hallik

Alljärgnevat võiks lugeja võtta kui mõttemõlgutuslikku katset meie linnaosa olukorda ja võimalusi mingilgi määral kaardistada.

Poleks paha, kui seda võetaks ärgitusena, tegemaks Raekülas midagi huvitavamalt, rohkem ja paremini. Esimese mõttena võiks arvata ja väita, et Raekülas sportimisvõimalusi eriti ei ole. See oleks aga selgelt ülekohtune.

Alustame tervisespordist

Meil on ju Reiu-Raeküla metsas jooksu- ja suusarajad. Neid hooldatakse ja valgustatakse linna rahaga. Tänu radade korraoleku eest on arvukad kasutajad (loenduse andmeil 500-700 jooksjat, kepikõndijat, ratturit, suusatajat päevas) võlgu ka Raeküla tervisespordifanaatikutele. Hoolega kasutatakse radade alguspunkti võimlemislinnakut.

Metsajooksuks on mitmeid variante Reiu-Raeküla tervisekeskus on tegelikult alles sündimas, sest Vahur Mäe ja Margus Randmäe eestvedamisel üritatakse seal rohkem radu valgustada ja Reiu raudteesilla rekonstrueerimise järel rajad Reiu puhkekeskusega ühendada. Tulevikus tahetakse suusaradadele kohapeal ka kunstlund toota ja Raeküla metsa jalgadele mõnusalt pehmed rajad Jaansonil rajaga siduda. Ilmselt mõeldakse sellelegi, et rajale minnes saaks üleriided kuhugi riputada, puu taga käimise asemel oleks WC kasutada jms.

Isiklikest kogemustest lähtudes julgen soovitada vahelduseks matkamist või tervisesörki teistelgi marsruutidel. Näiteks kunagise metsamajandi asula tagant läbi metsa ja siis paremale mere äärde, edasi mööda liiva ja läbi madala kaldavee Saare tänava otsani, sealt risti üle Merimetsa ja Riia maantee küditatute mälestuskivini, raudtee kõrvalt Raeküla radade parklani. Või siis varianti metsamajandi asula tagant läbi vägagi huvitava ja mitmekesise looduse juudi laste mälestusmärgi teeni, sealt vasakule üle Riia maantee Tõllapulga teeni ja Tiblagorski majade tagant Raekülla.

Metsa ja rohelust, randa ka meil jätkub, värskes õhus tervise-sportimisega probleemi ei ole. Kui kellelgi on, siis on probleem inimeses endas.

Või siiski – kas ei võiks Raeküla rahvas unistada Sind teeristist algavast ja Tõllapulga või Postiteeni kulgevast Riia maantee äärdest kergliiklustest? Saaks sörkida, rulluiske ja rullsuuskadega sõita, jalgrattaga oleks ohutum... Või veelgi vaimustavamast võimalusest, kasutult seisva ja juba praegu võõni pujusse kasvava raudteetammil silumisest (ei tea, kas

teerulist aitaks?) ohutuks, pikaks ja põnevaks (kes mäletab vanu jaamahooneid?) rattamatkateeks lausa Mõisakülla ja Lätini välja!

Veel õuespordist

Raeküla kooli hallata olevat staadioni julgeks ehk nimetada isegi Pärnu esindusvutistaadioniks, sest see on korras nii murult kui olmehoonelt erinevalt räämas Kalevi staadionist ja koolivälisel ajal imelikult sageli tühjast Koidula kooli staadionist. Viimasel, napilt Raeküla piirest välja jääval, on ka väga head, muuseas Pärnu ainsad tingimused kergejõustikuks.

Raeküla staadionil on palju jalgpallivõistlusi, alatihi käivad murul treeningud, staadion elab. Tähelepanuväärne on ka Pärnu esimene ja seni ainuke poortidega piiratud korv- ja minijalgpalliväljak staadioni nurgas. Tõsi küll, sinna koguneb teinekord ka rahvast, kes teeb seal seda, mida spordiväljakul ei tehta, aga välivõimla on ikkagi meeldivalt populaarne ja tore, et see meil on.

Raeküla suure staadioni murule igaüht kahtlemata ei lasta ja kõigil pole muidugi ka tahtmist ja raha platsi üüri maksta, aga õnneks on meil ka kaks toredat pisikest jalgpalliväljakut – üks neist abiturientide pargis autobaasi taga (kui metsaalune niidetud, paistab Merimetsa tänavalegi) ja teine nn Laarmanni platsil Merimetsa ja Hirve nurgal. Sellel viimasel lööb tihti ennastunustavalt palli seltskond, kellest spordihuvi nagu ei usukski. Kas platsile sobib enne mujal kahes kohas lagunenud putka, kas ei peaks laste mänguattraksioonidega midagi ette võtma, on iseküsimus, mille teine pool on see, et meil ikka mõistusevastaselt palju lõhutakse, ja neile, kes lõhuvad või lõhkujate suhtes silma kinni pigistavad, polegi midagi vaja.

Ei välista, et kusagil on veel midagi, aga siinkohal tahaks vihjata spordivõimalustele, mis olid. Kunagi sai metsamajandi asula sissesõidul palli korralikku korvi loopida, nüüd... Kunagi käisid võrkpallimatsud Saare tänaval Kalevi puistee poolses otsas ja Vambola tänaval. Palli on mängitud Lembitu tänava Merimetsa-poolses otsas praeguseni eksisteerivas pargis. Sealsamas on vist isegi laulupidusid tehtud. Kusagil olevat olnud kuulitõukeringki, nn. Laarmanni tee ääres jaanituleplatsi kõrval on võrkpallipostid, mille küljes pole vist kunagi võrku olnud...

Saalisportivariandid

Raeküla koolil on võimla. Kui palju oma linnaosa rahvas seda üürib või kasutab, puuduvad kirjutajal andmed. On kena, kui

mõni noortepunt või ka vanem seltskond käib seal õhtul palli löömas, aga ma kahtlen selles, sest tasuta lõunaid ju ei ole. On koolitunnid, on mingid trennid neile, kes maksta jaksavad.

Raeküla vanakooli keskuse keldriruumis on toksimiseks üles seatud lauateniselaud ja kui ka piljardit spordiks pidada, siis seegi laud. Vanakooli saalis küll tantsitakse ja võimeldakse, kuid muud spordile sarnast seal ei tehta. Kuigi midagi ju võiks.

Kes meil olid, kes meil on?

Sport on selline, nagu tema tegijad. Seepärast oleks huvitav teada, kes tuntud spordiinimestest on Raekülalt pärit ja seetõttu juurte ning südametunnistusega meiega seotud. Et kui oleks näiteks Keres ja oleks ta alles, siis kasutaks ära ja kutsuks lastel päid silitama ja pärast mängiks pool Raeküla malet. Näiteks. Või Taltsi eeskujul tõstaksid kõik kangi. Oleks huvitav teada, kes meil olid, aga keegi pole väga uurinud ega tea. Kahekordse olümpilase, sõudja Tiit Helmja isakodu oli Lennuki tänaval, rekordarvu Eesti aerutamiskuldasid kogunud Heino Kurvet elas Tare uulitsas, kuulus tõstetreener Albert Oja Hiies. Rohkem nagu ette ei löögi. Äkki keegi aitab?

Veel raskem on leida praeguseid tegijaid, kes nõu ja jõuga appi võiksid tulla. Teame, et Raekülas on üle 1100 majavalduse ja elab üle 3000 inimese, kelle seas häid ja andekaid palju, aga eksisteerib niisugune tobe asi nagu isikuandmete kaitse seadus. Puudub võimalus võtta nimekiri ette, vedada sõrmega järke – ohoo, sel tänaval elab see ja see, kutsume kampa, teeme midagi põnevat! Näe, meil elab ju sõudjaid, korv- ja võrkpallureid, treener see ja see. Miks me varem pole neid üles otsinud!? Aga – ei tohi teada.

Meil võiks olla spordiklubi ja firmaüritusi

Kui nüüd lõpuks veidi unistada, siis võiks huvilistest ju sündida üks suvalise nimega, aga selgelt Raeküla rahvale orienteeritud spordiklubi. Kes mõtleks läbi, kuidas kasutada paremini olemasolevaid võimalusi ja luua neid, mis puudu. Paneks kusagile võrgu kahe posti vahele, selgitaks parima Raeküla sissekirjutusega kuulitõukaja, organiseeriks rahvajooksu ümber Raeküla, paneks kokku vutimeeskonna Sinised Sitikad ja kutsuks räämakad korralikku sauna saama. Jne.

Kui siinkohal keegi karjatab, et mida unistada, raha ju pole, siis – kõik see maailm ei seisa koos rahast. On tähtsamat, saab ilmagi. Tahta on vaja. Küll siis kukub toeks rahakestki.

Valter
Parve

Jõudu lehetegijatele!

Toimetus on mind oma tähelepanuga austanud, kuid rubriigi nimes tuleks seekord küll üks täht ära vahetada: mitte “raekülalane” vaid “raekülaline” – elan siin ju alles teist aastat.

Aga pärnakas olen alates 1981., enne seda olid töö- ja õppimiskohad Tartu- ja Hiiumaal. Sündisin, kasvasin ja käisin koolis Saarde vallas.

Täna õpetan TÜ Pärnu kolledžis sotsiaaltöoga seotud aineid. Matemaatikaõpetaja ametist satusin hoolekandesse sedapidi, et parkkümme aastat tagasi tegi Hiie Martinson Pärnu naiste ühenduse nimel ettepaneku hakata siin rajama lastele varjupaika. Saime kokku hea meeskonna ja 16. septembril 1991 avaski asutus nimega Oliver oma ukse.

Seejärel kandideerisin juhtima linna sotsiaalosakonda, paralleelselt lõpetasin Tartus magistratuuri ja nüüd õpetan kokku nelja sotsiaaltöoga seotud ainet. Täna teemaga seoses nimetan neist ühte: kogukonnatöö – st teadmisi sellest, mil moel ühe piirkonna inimesed ühte hoides oma elu paremini korraldada saaks. Raeküla Vanakooli Selts on siin tudengite jaoks alati väga hea näide olnud.

KONTAKT:

Adress:
Lembitu 1,
Pärnu
Telefon:
4440054,
55671766
e-post:
koolitus@
raekylavanakool.
ee

RAEKÜLA VANAKOOLI Keskuse KOOLITUSKESKUS

Raeküla Vanakooli keskus (RVK) on üks uusimatest Pärnu linnaruumis tegutsevatest vabaajakeskustest. Keskus tegutseb ajalooliselt väärikas hoones ja kaunis keskkonnas. Eeloleval sügisel peame ka ühe allüksuse sünnipäeva. Nimelt saab kaheaastaseks RVK KOOLITUSKESKUS, kus leidub erinevaid tegevusi nii suurtele kui ka väikestele.

Kõik käsitööhuvilised saavad huvikoolis õppida portselanimaalimist, pärlipunumist ja mosaigikunsti. Lisaks õppida individuaalselt klaverit, akordionit, trummi ja kitarri.

Mudilastele on mõeldud meisterdamine, sh taaskasutuskunst. Lisaks **MÄNGUKOOLID**, mis tegutsevad nii eesti kui ka vene keeles. **SHOWTANTSU** ootame tantsuhuvilisi noori, kes esindaksid Raeküla Vanakooli Keskust erinevatel üritustel.

RVK huviringide lastel ja noortel on palju võimalusi esinemiseks erinevatel üritustel. Suvel toimuvad muusika- ja tantsulaagrid, koolivaheaegadel tegutseb külakool.

TÄISKASVANUTELE on palju täiendõppevõimalusi: keelekoolitused, raamatupidamiskursused; arvutiõpe nii algajatele noortele arvutihuvilistele kui ka memmedele-taatilede.

Täpsem info Raeküla Vanakooli Keskuse ettevõtmiste kohta leiate kodulehelt www.raekylavanakool.ee Vastuvõtuinformatsioon:

Avaldusi võtame vastu alates 01. juulist 2010 (keele- ja pilliõppes kohtade arv piiratud).

Tegusad Raeküla noored

Germa Karro,
Raeküla noorteaktiivi liige
germo.karro@mail.ee
Tel 5142046

Mulle on antud hea võimalus Raeküla Sõnumite vahendusel linnaosa rahvale teada anda Raeküla Vanakooli Keskuse ümber kogunenud noorte tegemistest.

Algatuseks võib kohe kinnitada, et noorte fantaasiad leiavad VANAKAS, nagu meie teda kutsume, enamasti pärast väikest elukogemist kohendamist heakskiidu ja neid rutatakse ellu viima.

Väheke ajalugu

Kohe, kui Vanakas 2006. aastal valmis sai, olid ukseid valla ka noortele. Esialgu küll puudusid suuremad võimalused huvitavalt aega veeta, kuid juba sama aasta sügisel ootasid meid lauajalgpalli- ja koroonalauad. Lahedad olid diskoõhtud, kus tundus, et meie linnaosas elavad ja tunnevad tantsimise vastu huvi vaid poisid. Liivi ja Piia perenaistena ja pidude korraldajatena ütlesid tookord, et meie diskoõhtud meenutanud rohkem „grusiinlaste pidu“, mida iganes see ka tähendab.

Asume endale ruumi otsima

2006. aastal valmis vaid väga väike osa majast. Fuajeesse paigutatud jalgpallilaudade ümber kogunenud päris ülemeelikud noored tekitasid koledat müra, seepärast ei jäänud meil ühel hetkel muud üle, kui tuli asuda endale remontimata majaosast uut nurgakest otsima. Leidsimegi lõpuks endale keldris laguneva ja meid ootava pesapaiga, kus ühe seltsi liikme ajutiselt annetatud bullerjani üles panime ja vanade kardinatega teiste ruumide avad sulgesime. Nii veetsimegi 2007. aasta talve. Meid oli selleks hetkeks keskusesse juba üle 40 noore tegutsema kogunenud. Me lihtsalt olime, istusime ja hakkasime tasapisi julgelt oma fantaasiad

lennutama. Päris meie oma ruumi - nn avatud noortekeskuse avamiseni oli jäänud 1,5 aastat.

Tuleme pagendusest tagasi

2007. aasta sügiseks oli keskus juba nii tõhusalt edenenud, et koos soomlastega olime valmis saanud 25 m2 päris noorte oma ruumi. Niipea, kui see valmis, kolisime kogu oma kila-kolaga keldrist välja ja asusime päevast päeva ja õhtust õhtusse lõbusalt aega veetma koos erinevas vanuses ja erinevatest rahvustest poiste-tüdrukutega. Me olime tagasi pagendusest, meie hääli oli kogu maja täis. Vahel pidid majaperenaised kõvasti hüüdma, et meiega kuuleksime ja vähe vaiksemad oleksime. Ikka sagedamini hakati meid aga appi kutsuma ka erinevate ürituste ettevalmistamisele ja läbiviimisele. Me tundisime, et selles majas meid vajatakse ja meiega arvestatakse.

Aasta tegu!

Kui me taas ruumi- ja õhupuudusest tingituna 2008. aasta jaanuaris hakkasime endale veidi suuremaid ruume otsima, siis jõudsimme jälle keldrisse. Iseenesi tarkusest mõtlesime, et võtame asja ette nagu eelmiselgi korral: kohendame lihtsalt veidi olemasolevaid ruume. Meie hulgas oli päris palju ka ehitamist õppivaid poisse, siis seekord ei piirdunud me ainult põranda pühkimisega, vaid mõtlesime ka väheke nn sanitaarremonti teha. Põhiehitajatest oli Vanakasse alles jäänud nii pahtlit kui ka seinavärve, nii saimegi asuda kiiresti asja kallale. Juhtus aga nii, nagu asjatundjad kindlasti kõrvaltvaatajatena eeldasidki: pahtel muudkui kukkus ja värv aina koorus. Tüdinesime varsti, kuna tulemust ju polnud. Otsustasime, et meil pole mõtet lihtsalt nalja pärast tööd ette võtta, vaid peame tasapisi lammutama hakkasime, et seejärel juba päris korralikult remonti tegema hakata. Liivi-Piia motiveerisid oma võimalusi kasutades ka linnavalitsust eelseisvat ettevõtmist toetama ja nii see pall veerema pandigi. Poisid-tüdrukud ehtasid oma kättega täpselt nii palju, kui nende oskused, teadmised ja kogemused võimaldasid. „Vanaisa“ Kaljo, keskuse töömees, juhendas meid ja linnavalitsus maksis kinni materjalikulu või tellis proffidelt keerukamaid ehitustöid.

Noori ehitajaid oli erinevas vanuses ja mitte ainult Raekülased. Pidasime päevikut, kus kajastasime kõik tehtud töötunnid ja - uskuge või mitte - neid tuli lõpuks ikka päris palju: nii kümne tuhande (!) ringis. Kui me tegutsema asusime, siis polnud meil õrna aimugi, et saavutame oma ettevõtmisega

olulise tunnustuse. Nimelt pärjati noorte vabatahtlikku tegevust noortekeskuse ruumide väljaehitamisel 2008. aasta Pärnumaa kodanikuühiskonna aasta teo tiitliga ja see juba oli midagi. Meie seljad läksid veelgi sirgemaks, meie unistused veelgi uljamaks ja üldiselt olime enesest üle uhked. Olime ise midagi teinud ja me tõesti hoolime sellest, millega me hakkama saime.

Uued käe harjutused

Nüüd, täis usku oma võimetesse, lasime oma fantaasial ohjeldamatult lennata. Meilt oodati soovitusi nii tegevuste kavandamisel kui ka vajalike vahendite ostmisel. Ühe julgema ettevõtmisena asusime oma ema-isavanustele tantsuõhtuid korraldama. Päris lahe oli, aga nagu noortele ju kohane, me eeldasime kiiret edu, populaarsust ja „rikastumist“. Soovisime selle ettevõtmise tulust noorte endi keldriruumi palju asju juurde osta. Korraldasime paar pidu, aga siis tegime asjale kiire ja korraliku lõpu.

Meie fantaasiad olid suunda muutnud: tundisime huvi pidude korraldamise vastu omaeliste - ikka pidu, pidu, pidu; ikka pidu, pidu, pidu! Nimelt võtsime eelmisel aastal noorte nn keldribändide kontsertide korraldamise ette. Paar korda tegimegi suure õhinaga, aga siis lõpetasime. Miks? Põhjus ikka seesama, millele ennist vihjasin: tahame kiiresti, kohe ja palju! Ometi sünnitasid peod midagi väga olulist – nimelt tegutseb tänaseks Vanakas juba kaks noortebändi ja ka kolmas käib aeg-ajalt harjutamas. Oleme saanud juba ka esinemisvõimalusi nii siinsamas Raekülas kui ka linnas. Kõik tegijad nadivad ja kuulajad hakkavad tasapisi meiega harjuma.

Unistuste unistus

Unistame päris oma Raeküla noorte muusikute majast, kus harjutada, salvestada ja miks mitte ka väike noortekohvik avada. Tegelikult on see majake lausa olemas. Küll on ta kohe-kohe kokku kukkumas, kuid meiesugustele sobiks ta pärast kõpitsemist kindlasti. Teid huvitab nüüd kindlasti, millega tegu. Tulge, vaadake vahel Vanaka taha. Nimelt seisab seal ajahambast puretud laastukatusena ahervare, mis ootab peremeest. Ausalt, me oleksime väga head peremehed!

Lõpetuseks veel seda, et kui kellelgi teist, head raekülalased, on soovi ja tahtmist Raeküla noorte tegevusi toetada – nii oma kogemuste kui miks mitte ka rahaga -, siis võite artikli autori poole pöörduda ja endast teada anda. Küll meie juba teame, kuidas asjast asja saab!

foto RVK arhiivist

Vanaisade värkstuba. Mis see on?

vanaisa Eino-Jüri Laarmann

Tragid vanaisad moodustasid Raeküla oma klubi, mille põhikirjas on tegevussuundadena märgitud vanade kommete ja traditsioonide säilitamine, koduse käsitöö õpetamine lastele ja neile elutee alguses õige suuna kättenäitamine.

Mida oleme seniajani suutnud teha? Jõulude ajal ühiselt jõulupraadi sõnund, jututubades tulevase tegemisi arutanud, Hirve tänava mänguväljakule sellel talvel liuvälja valanud ja samasse lumelinnaku ehitust organiseerinud. Kõik ei lähe sugugi libedalt. Meie „hobitäre“, endine kooli abiruum, seisab ikka peaaegu varemeis. Sattusime masu kõrgpunkti ja nüüd ei aita muu kui hea projekti kirjutamine, et saada käsi euraorahakotti. Mitmest asjaolust tingituna on tekkinud küsimus: „olla või mitte olla“. Mõni aeg tagasi saime endale toreda paviljonihoone, ukseid-akna ees ja üldmulje päris korralik. Raekülas Vanakooli Keskuse õuel, kus tahtsime teda veidi korrastada ja kohendada, jäi see kellelegi

ette ja akendest-ustest ei jäänud midagi terveks. Kes lõhkis, miks lõhkis - ei tea. Otsustasime paviljoni Hirve mänguväljakule paigutada, pakkumaks teenindust koos kaasaegsete kommunikatsioonidega. Seal saaks riideid hoida, uiske laenutada ja ka loomulikult vajadusi rahuldada, mitte soristada võõraste hekkide ja puude varjus.

Alustasime taas uuenduskuuri. Osa aknaid sulgesime, väljakupoolsele küljele paigaldasime teised aknaraamid. Mis juhtus? Pahatahtlikud jõud jätkavad lõhkumist. Aknaluukide materjal viidi ära, aknaraamid, õnneks veel klaasimata, lõhuti puruks. Pealtnägija sõnul tuli kamp noori poisse ja tüdrukuid, võtsid jalgpallivärava ja löid sellega aknaraamid puruks. Siit see olla või mitte olla küsimus.

Kuidas edasi? Kas lüüa käega ja jätta kõik saatuse hooleks? Meie oma lapsed ja lapselapsed ka? Lõhkugu, laamendagu, ropendagu. Mida arvate teie, kohalikud Raeküla elanikud? Kas on vajalik omada korralikku mänguväljakut või jätta siia tühi plats, kus kõik saaksid omi vägitükke teha?

toimuvad kaks korda kuus üle laupäeva.

Oleme uhked, et keskuse tegemistes on tänaseks kaasatud päris palju noori. Päris huvitav on jälgida, kuidas meid vaadatakse, kui mõne ettevõtmise raames oma „poistega“ teisi maakondi külastame või väljaspool vabariiki rändame. Tavaliselt on ju ikka tüdrukud ühiskodlikult aktiivsemad kui selles vanuses noormehed.

Sügava kummarduse teeme raekülalastele, kes 2001.a seltsi Raeküla luua otsustasid. Täna on seltsi liikmed küll enamuses eakad inimesed, kuid neis jagub aktiivsust ja teotahet kaasa lüüa kõikvõimalike heakorratööde tegemisel nii keskuse ümbruses kui ka mujal Raekülas. Nad tahavad, et vana hoone süda tuksuks!

Kindlasti on keskuse südame tuksumisele kõvasti kaasa aidanud meie oma linnaosa head koostööpartnerid – gümnaasiumi lasteatead. Gümnaasiumi noormehed ongi just need tegijad, kes meie hoone vanadele toolidele uue elu sisse puhusid, et teie, raekülalased, kontsertsaalis mõnusat olemist nautisite. Lasteaia mudilaste vanemad on alati rõõmsalt valmis olnud ka nädalalõppudel oma lapsukesi keskusesse tooma, kui meil on mõni vahva sündmus, kus koolieelikute laululugu või näitemängu vaja ette kanda. Päris tore on vaadata neid eesti rahvariides „murumunasid“ oma ema-isa sõrmeotsest kinni hoidmas.

Raeküla Sõnumite esimeses numbris on päris raske lühidalt kirjeldada seda kõike, millega tegeleme ja kellega koos teeme. Käesolevast lehest leiate info selle kohta, mida Raeküla Vanakooli Keskuses on võimalik teha. Olge lihtsalt ise varmad kaasa lööma!

Noortekeskuse ehitajad: vasakult alates Sander Kurs, Timo Titma, Toivo Marus, Germa Karro, Erki Eberg, Taisto Rannamets, Sander Tamme, Taavi Oja, Tarvo Keskküla, Rein Alloja, Mikk Leibur, Martin Luik, Triin Alloja

foto RVK arhiivist

Esimene reklaam Raeküla Sõnumites on Raeküla elanikele ja Raekülas tegutsevatele firmadele tasuta.

RAEKÜLA VANAKOOLI KESKUSES

KONTSERDID RVK-s 2010. a. sügis-talvel

9.10.10 kell 15:00 kontsert Ukraina helilooja ja luuletaja A. Bilaši auks.

14. – 17. oktoober 2010.a. saksa nädal Pärnus (NB! Detailne programm valmib 17.09.2010)

14.10.10 kell 17:30 saksa nädala avamine

14.10.10 kell 18:00 etendus "Sturmgeselle Sokrates" (saksa keeles) – pääse 25 krooni

17.10.10 kell 15:00 saksa nädala kontsert

06.11.10 kell 15:00 ans Mõnusalt KONTSERT

20 – 27.11.10 Hea kodaniku nädal Raekülas (NB! Detailne programm valmib 17.09.2010)

20. november kell 15:00 madripidu Raekülas ehk mardi- ja kadripäeva karneval

26. november kell 15:00 pereansamblite festival PereTuur 2010 ÕPITOAD

NB! Ootame pereansambleid registreeruma hiljemalt 13.11.2010

27. november kell 11:00 pereansamblite festival PereTuur 2010 ÕPITOAD

27. nobemberkell 15:00 I advendi kontsert & PereTuur 2010 LÕPPKONTSERT - pääse 10 krooni

4.12.10 kell 15:00 II advendi kontsert, segakoor Endla etendus "Kundelina" - pääse 10 krooni

11.12.10 kell 15:00 III advendi kontsert, segakoor Kungla ja sõbrad - pääse 10 krooni

18.12.10 kell 15:00 IV advendi kontsert, käsikellade ansambel Agapella ja sõbrad - pääse 10 krooni

24.12.10 kell 12:00 jõulukontsert, Raeküla gospelkoor ja sõbrad

31.12.10 kell 23:00 aastavahetuspidu Raekülas – pääse 25&50 krooni

8.01.11 kell 15:00 slaavi jõulud Pärnus

NB! Loetelu ei ole lõplik. Jälgige uudiseid www.raekylavanakool.ee või ajalehest Pärnu Postimees.

NÄITUSED RVK-s 2010. a. sügis-talvel

14.08.2010 – 29.10.10 Herbert Saare näitus "Mere ja maa maalid" (aula)

14.08.2010 – 02.01.11 M.Pärnitsa poja maalid (fuajee)

30.10.2010 – 02.01.11 Maimu Eriste loodusmaalid (aula)

Raeküla Vanakooli Keskuse oma kollektiivid

showtantsurühm HANNA – tütarlaste tantsurühm, mis alates käesolevast sügisest alustab kahes (tüdrukute ja neidude) vanuserühmas

folkloorirühm KAASIKE – memmede folkloorirühm

RVK PÄRLISTUUDIO – pärlemeistrid lastest kuni vanaemadeni

RVK TAASKASUTUSKUNSTI KESKUS – kõik need, kes naudivad vanadele asjadele uue elu sisse puhumist

Raeküla GOSPELKOOR – segakoor, mille liikmed suuremal või vähemal määral seotud kristlusega

folkloorirühm VIISUKE – poiste ja noormeeste folkloorirühm

RVK laulustuudio MUDILA – mudilastest ja koolinoortest solistid ning ansamblid

RVK pillistuudio STACATO – koolinoortest kitarr-, klaveri-, akordioni-, trummi- ja kandlehuvilised

RVK noortebändid – muusikahuvilised noored (nii algajad kui ka edasijõudnud)

NB! Ootame kollektiividesse sügisel jälle uusi liikmeid. Harjutamised käivituvad traditsiooniliselt oktoobrist. Jälgige uudiseid www.raekylavanakool.ee või helistage 44 40054, kirjutage info@raekylavanakool.ee

Teised RVK-s tegutsevad tegijad

OLEVI SALONG

Merimetsa 66, Pärnu

E-R 9-18.30

L 9-17

P 11-15

-naiste-ja meestejuuksur,
tel 443 7273

-küünetehnik,
tel 5303 4261

-ripsmetehnik,
tel 5821 5688

-massaaž, tel 5380 8291

Tule tehnöülevaatusele juba täna

OOTAME SIND:

E-R 8.00-19.00

L 8.30-16.00

Riia mnt 233a, tel 442 9715

Kas teadsid, et kolm kuud

enne kohustuslikku

ülevaatust on juba võimalik

teostada ülevaatust!

www.autobaas.ee

RAEKÜLA LILLEPOOD

(OÜ Karos),

Riia mnt 271, Pärnu

E - R 9 – 16

L, P 9 – 14

Tel 442 2304, 507 4263

-võtame vastu

tellimusi pargadele,

leinakimpudele.

-müüme väetisi, mulda,

seemneid, küünlaid, lõike-

ja potililli.

-müügil huvitavad meened

ja ehted Saksamaalt.

PILTMÕISTATUS

Lumememmed on Raeküla

linnaosas ühte paika

vallutamas.

Arva ära, millise kohaga on

tegemist!

Õiged vastused saata

aadressil [mariakristiina@](mailto:mariakristiina@raekylavanakool.ee)

raekylavanakool.ee

Võitjate vahel loositakse

välja magus auhind.

SUDOKU

Sudoku õigeid vastuseid

ootame septembri lõpuni

aadressil - [mariakristiina@](mailto:mariakristiina@raekylavanakool.ee)

raekylavanakool.ee.

Õigesti lahendanute vahel

loosime välja magusa auhinna.

5	3		7				
6			1	9	5		
	9	8				6	
8			6				3
4			8		3		1
7			2				6
	6					2	8
			4	1	9		5
				8		7	9

KUULUTUSED

RAEFOTO

Anname teada, et Raefoto, asupaigaga Merimetsa 53, on loodud muuhulgas ka Raeküla rahva rõõmuks ja rahuloluks. Meil puudub fikseeritud lahtiolekuaeg, aga tööpäevadel kella 10 ja 16 vahel on uks ikka reeglina valla.

Kes soovib muul ajal, on teretulnud kas või südaöösel, kuid eelnevalt tuleb kokku leppida telefonil 443 9474.

Tegeleme kõigega, mis on seotud fotograafiaga.

Kollektiivpuhkuse on meil 12. juulist kuni 1. septembrini.

Kena suve ja kohtumiseni varasügisel!

Jüri Vlassov II, tel 529 2817.

SEINAMAAL

portreemaal

näomaaling

kalligraafiline kiri

Eda Mikker

te. 501 8875

www.edamikker.com

Stiilipeo riide laenutamine, valmistamine ja müük.

Tel. 56 208 530

Lastepood, sünnipäevad,

klassiõhtud.

Tel. 56 579 329

www.siilipidu.ee

Fotograaf tellimisel.

Tel 5620 4602.

Ostan soodsalt või

võtan hoiule heas korras tiibklaveri. Tel 5649 4171.

Ostan vanaaegseid münte.

Tel 502 2086.

Raeküla Sõnumid
Aadress:Lembitu 1, 80028 Pärnu
ajaleht@raekylavanakool.ee
Vastutav väljaandja:MTÜ Selts Raeküla
Piia Karro, tel.444 0054, piia@raekylavanakool.ee

Toimetaja: Silvi Kanošina,
ajaleht@raekylavanakool.ee
Kunstnik-kujundaja:Hedda Peet, heddale@hot.ee
Keeletoimetaja: Inga Mänd, wa.fi@hot.ee
Uudised: Enn Hallik, ajaleht@raekylavanakool.ee

Reklaam, kuulutused:
Maria-Kristiina Kontus, tel. 444 0054,
mariakristiina@raekylavanakool.ee
Trükkal: AS Pajo

